

νοῦς. Τῆν. (Ἰστέρν.) γρεβολεβάντες Θεσσ. (Τρίκερ.)—Λεξ. Βυζ. δρεολεβάντες Ἰθάκ. γρεγολεβάντης πολλαχ. γρεγολεβάντης Κύθν. γρεκολεβάντης Εὐβ. (Κάρυστ.) γρεολεβάντης Κάρπ. (Ἐλυμπ.) Κύπρ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Σκίαθ. Χάλκ. Χίος γρεολεβάντης Θράκ. (Αἰν.) Κεφαλλ. (Χαβδᾶτ.) Λέρ. Μεγίστ. Πάτμ. γριουλιβάντ'ς Ἡπ. Θεσσ. γριουλιβάντ'ς Εὐβ. (Λιχάς) γριουλιβάντ'ς Σάμ. γρεγολεβάντο τό, Κάρπ. γρεολεβάντο Κέρκ. Κεφαλλ. (Χαβδᾶτ.) γρεολεβάντο Κάρπ.

Ἐκ τοῦ Ἑνετ. *gregolevante* = ὁ βόρειος-βορειοανατολικὸς ἄνεμος.

1) Ἄνεμος πνέων ἀκριβῶς μεταξὺ τοῦ γ ρ έ γ ο υ (μέσου) καὶ τοῦ λ ε β ά ν τ ε (ἀπηλιώτου) κοιν.: Ἀνάμεσα 'ς τὸ γρέο καὶ 'ς τὸ λεβάντε εἶναι ὁ γρεολεβάντες Καστ. Ὄταν κοντεύαμε νὰ φτάσουμε 'ς τὴν Ἐρείκουσα, ἄρχισε ἕνας γρεολεβάντες ποὺ μᾶς ἄλλαξε τὸν ἀδόξαστο Κέρκ. Ὁ καιρὸς εἶναι δρεολεβάντες ποῦρος (=καθαρός,πραγματικὸς) Ἰθάκ. Μοῦ 'φευγε τὸ κάτουρο στάλα - στάλα ἀπὸ τὸ κρύγιό μου, ἅμα ἐφύσουνε ὁ γρεολεβάντες Ἐρεικ. Ἡ τράτα θέλει βάρκα νὰ πετάῃ σὰ σαῖνι τσί θάλασσες μὲ τσοῦ γρεολεβάντης καὶ τσί σοροκάδες αὐτόθι. Ὁδες ἤμαστε κοδὰ 'ς τὸ γάβο, σοῦ κατεβάζει ἕναν ἄγριο γρεολεβάντε κ' ἡ θάλασσα ὅλη σοῦ γίνηκε ἕνας ἀφρός Παξ. Σήμ-μερα φυσᾷ γρεολεβάντης Κύπρ. Ἐδῶ μέσα χύνει πολὺ ἀέρα ὁ γρεολεβάντης Σκίαθ. Τὸ γρεγολεβάντε οἱ ναυτικοὶ τὸν λένε μάννα τῆς βροχῆς Ν. Χαλιόρ., Ὑδρείκ. Θρῦλ., 163. Ἀπ' τῇ θάλασσα τὰ ἴδια καὶ χειρότερα, γρεγολεβάντες δυνατός, φορτοῦνα Α. Παπαδιαμ., Χριστουγενν. διηγ., 80. Τὸ χιονόνερο ἤρχισε νὰ ἐπιρρίπτῃ ὀρμητικῶς ὁ γρεγολεβάντες Α. Μωραϊτίδ., Διηγ. 2, 88. || Ἄσμ.

Χύν' ὁ βοριάς μὲ τὸ νερὸ κι ὁ νότος μὲ τὸ χιόνι,
τὸ ῥημο γρεολεβάντο τὸ σταυρωτὸ χαλάζι!

Κάρπ. 2) Ἡ ἐπὶ τῆς βορειοανατολικῆς πλευρᾶς τοῦ οἰκήματος τοῦ μύλου ὑπάρχουσα ὀπή, ἡ ὁποία χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ στρέφῃ τὸν ἄξονα καὶ τὸν τροῦλλον τοῦ ἀνεμομύλου πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τοῦ ἀνέμου γρεγολεβάντε Κύθν.

γρεγολεβαντούρα ἡ, Γ.Σακκᾶ, Ν. Ἑστ. 22 (1937), 1571.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γ ρ ε γ ο λ ε β ά ν τ ε ς καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ο ῦ ρ α.

Ὁ ἄνεμος γ ρ ε γ ο λ ε β ά ν τ ε ς: Ἡ γρεγολεβαντούρα ἄρχισε νὰ σπάζῃ κ' ἡ ἄχνα τοῦ μπουγαζιοῦ νὰ γίνεται πιὸ διάφανη τώρα.

γρεγοπούλλι τό, ἐνιαχ. γρεοπούλλι Προπ. (Κύζ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γ ρ έ γ ο ς καὶ π ο υ λ λ ι.

Τὸ πτηνὸν Χαραδριὸς ὁ ὑέτιος (*Charadrius pluvialis*) τῆς οἰκογ. τῶν Χαραδριδῶν (*Charadriidae*), τοῦ ὁποίου ἡ φωνὴ πιστεύεται ὅτι προαγγέλλει ἐπικείμενον γρέγον ἄνεμον καὶ βροχήν. Συνών. β ρ ο χ ο π ο ῦ λ λ ι.

γρέγος ὁ, κοιν. γρέγους κοιν. βορ. ἰδιωμ. γρέκος Κύπρ. D.C. Hesseling, Mots marit., A. Maidhof, Neugr. Rückwand, 11 H. Kahane, Byz. Neugr. Jahrb. 15 (1939), 105 γρέος σύνθηθ. καὶ Πόντ. (Οἶν.) γρέους Σάμ. γρέβος Λεξ. Βυζ. γρέβους Εὐβ. (Λιχάς) Θεσσ. (Τρίκερ.) Πόντ. (Οἶν.) γρέος Ἰθάκ. Νάξ. (Χώρ.) ἐγρέος Νάξ. (Ἀπύρανθ. Δαμαρ. Κινίδ. Φιλότ.)

Ἐκ τοῦ Ἑνετ. *grego* = βορειοανατολικὸς ἄνεμος.

1) Ὁ ΒΑ ἄνεμος, ὁ λεγόμενος καὶ μέσης κοιν. καὶ

Πόντ. (Οἶν.): Φυσάει γρέγος, θὰ βρέξῃ Σαλαμ. Θὰ φ'σῇσ' γρέος Λευκ. (Φτερν.) || Τὸ πατεῖ 'ς τὸ γρέγο (ἤρχισε νὰ πνέῃ γρέγος, ΒΑ ἄνεμος) Κίμωλ. Βαστοῦν οἱ γρέγοι (ἐπιμένουν οἱ γρέγοι, οἱ ΒΑ ἄνεμοι) Κ. Ἀνανιάδ., Θαλασσιν. Ἐγκυκλ., 209. Ἐγρέος: -Σπίτι στερέο! (ἐπειδὴ ὁ ΒΑ ἄνεμος εἶναι σφοδρὸς, πρέπει αἱ στέγαι τῶν οἰκιῶν νὰ εἶναι στερεαί) Νάξ. (Φιλότ.) || Γνωμ.

Μὲ γέρο γρέο ἀρμένιζε, σουρόκο παλληκάρι

(καλὸν εἶναι νὰ ταξιδεύῃ κανεὶς, ὅταν ἔχῃ κοπάσει ὁ βορειοανατολικὸς ἄνεμος ἢ ὅταν ἀρχίζῃ νὰ πνέῃ ὁ σιρόκος) Κεφαλλ.

Πονέντες καργάδος, | γρέος παρτσάδος

(ὅταν ἀρχίσῃ νὰ πνέῃ ἰσχυρὸς δυτικὸς ἄνεμος, ὁ ΒΑ παύει) Θήρ. (Οἶα). Ἡ φωτιά εἶναι γρέος καὶ κακοσβεύεται (τὸ πῦρ δυσκόλως καταστέλλεται, διότι ἐξαπλοῦται καὶ ἰσχυροποιεῖται ὡς ὁ γρέγος) Κεφαλλ.

Ἐ γρέος εἰς τὴ θάλασ-σα σὰμ μέρμηγκας γεν-νεύεται (ὁ ΒΑ ἄνεμος ἀσθενῶς πνέων κατ' ἀρχὰς ἐπιτείνεται κατὰ μικρὸν) Μεγίστ. || Ἄσμ.

Ἐφτὰ Ἀπρίλη ἦτανε, μὴν εἶχε ξημερώση,
πού 'καμ' ὁ γρέος μιὰ βροχή, γιὰ νὰ μᾶς θανατώση
Κύθηρ.

Σ τὸν γρέγον ἀρμυρίζουμι, 'ς τὴν ὁστρία πιρπατοῦμι
Μακεδ. (Ὀλυμπ.) || Ποίημ.

Σ τὸ γρέγο ποὺ τ' ἀφέγγαρο δροσίζει μερονύχτι
μακρὸν ξεχύνουν θρόισμα τὰ ὀρθόφηλα πλατάνια

Α. Γιαλούρ., Ἀνθολογ. Η. Ἀποστολίδ, 53. Συνών. β ο ρ ρ α π η λ ι ώ τ η ς, γ ρ ε γ α λ ά κ ι, γ ρ ε γ ά λ η ς, γ ρ ε γ ά λ ι, γ ρ ε γ ο β ό ρ ι, γ ρ ε γ ο υ λ ά κ ι, μέσης.

2) Ὁ βόρειος ἄνεμος Ἀλόνν. Λευκ. (Φτέρν.) Προπ. (Κύζ.): Βαστάει γρέος (=πνέει βόρειος ἄνεμος) Φτερν. 3) Ἐκάστη τῶν δύο δοκῶν τῆς στεφάνης τοῦ ἄνω κινητοῦ τμήματος τοῦ ἀνεμομύλου, ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζεται ὁ ἄξων αὐτοῦ Αἴμν.

Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπάν. ὑπὸ τὸν τύπ. Γρέγος Ἀθῆν. Εὐβ. (Χαλκ.) Θεσσ. (Λάρ.) Λέσβ. (Καλλον.) Μακεδ. (Θεσσαλον.) Πειρ. Στερελλ. (Ἀφίδν.) Χίος (Καρδάμ.) καὶ ὡς παρωνύμ. ὑπὸ τοὺς τύπ. Γρέγο Τσακων. (Πραστ.) καὶ Γρέος Κεφαλλ.

γρεγοτραμουντάνα ἡ, πολλαχ. γρεγονδαμ'δάνα Σαμοθρ. γριγοντραμουντάνα Στερελλ. (Ἅγιος Κωνσταντ.) γρεγοτραμουντάνα Α. Παλάσκ. Ὁιοματολόγ. ναυτικόν, 47 Ν. Πολίτ., Παροιμ. 4, 116 γρεγοτρεμουδάνα Ζάκ. γρεκοτραμουντάνα Πελοπν. (Ἀργολ.) — Λεξ. Βάιγ. Ἡπίτ. γρεκοτρεμουντάνα Σκόπ. γρεβοτραμουντάνα Θεσσ. (Τρίκερ.) — Λεξ. Βυζ. γρεοτραμουντάνα Ἀμοργ. Ἡπ. (Πάργ.) Θεσσ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Σῦρ. γρεοτραμουντάνα Μεγίστ. Πάτμ. Σχινούσ. γρεοτραμουντάνα Καστ. γρεοδραμουντάνα Κάρπ. (Ἐλυμπ.) γρεοτρεμουδάνα Ἀντίπαξ. Ἐρεικ. Κέρκ. Μαθράκ. Ὁθων. Παξ. γριουτραμουντάνα Θράκ. (Αἰν.)

Ἐκ τοῦ Ἑνετ. *gregotramontana* = ἄνεμος μεσοβορρᾶς. Παρὰ Σομ. ὁ τύπ. γ ρ ε γ ο τ ρ α μ ο υ ν τ ά ν α.

1) Ἄνεμος πνέων μεταξὺ γ ρ έ γ ο υ καὶ τ ρ α μ ο υ ν τ ά ν α ς, ὁ ἄλλως μεσοβορρᾶς σύνθηθ.: Ἐφύσουνε γρεοτρεμουδάνα, ποὺ πῆγε νὰ μᾶς ἀσ'κώσῃ μαζί μὲ τὸ καῖκι Κέρκ. Ἀμ' ἀσπίσ' τοῦ χουντάρ', ἅα φ'σῇξ' γρεγονδαμ'δάνα (ἀσπίσ' = ἀσπρίση, χουντάρ' = χορτάρι, ἅα = θά) Σαμοθρ. Γύρισε τὴν πλώρη του μιὰ κάρτα ἀπὸ τὴν τραμουντάνα κατὰ τὸ γρέκο. Κι ὅχι τραμουντάνα κάρτα γρέγο, ἀλλὰ γιομάτο γρεγοτραμουντάνα Κ. Μπαστ., Ἀλιευτ., 116. || Ἄσμ.

